

P R I P O M I E N K Y
k pracovnej verzii návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zák. č.
385/2000 Z. z. a súvisiacich zákonov

V určenej lehote (do 12.12.2016 vrátane) zasielame pripomienky k pracovnej verzii zák. č. 385/2000 Z. z., zák. č. 185/2002 Z. z., zák. č. 215/2004 Z. z. a zák. č. 757/2004 Z. z., ktoré majú nadobudnúť účinnosť 1.7.2017.

Považujeme za vhodné zdôrazniť, že na základe výsledkov rokovania pracovnej skupiny považujeme pracovné rokovania za prerušené, v ktorých sa bude pokračovať v 3. štvrtroku 2017 po vykonaní auditu o novelách zákonov v ďalších častiach, ktoré boli predmetom rokovania legislatívnej pracovnej skupiny.

K návrhu novely zák. č. 385/2000 Z. z. (čl. I) máme nasledovné pripomienky.

1. – Zásadná pripomienka § 28 ods.1

Text v znení „každé voľné miesto sudcu určené ministrom podľa osobitného predpisu...“ nahradiť vetou „každé voľné miesto sudcu určené ministrom po prerokovaní so súdnou radou“.

Doplniť nasledovný text „Pri určovaní voľných miest platí zásada zachovania uvoľneného miesta sudcu na príslušnom súde. Neplatí to, len ak podmienky výkonu súdnictva na príslušnom súde umožňujú zníženie počtu sudcov“.

Dôvody:

Navrhovaný text zákona je nerešpektovaním čl. 2 ods.2 ústavy (obsahovo nesúladne s ústavou).

Zo záväznej judikatúry ústavného súdu týkajúcej sa uvedeného princípu legality štátnej moci vyplýva, že ...ustanovenie čl. 2 ods.2 ústavy nepredstavuje iba viazanosť štátnych orgánov textom, ale aj zmyslom a účelom zákona... Právnej istote ...podľa čl. 1 ústavy nezodpovedá taký stav (situácia), ktorý by orgánu štátu umožňoval konať podľa vlastnej úvahy a z vlastného rozhodnutia aj nad rámec zákona a iným ako zákonným postupom (**I. ÚS 3/98, III. ÚS 341/07, II. ÚS 426/2012**).

Podľa § 4 ods.1 písm.i/ zák. č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade SR do ďalšej pôsobnosti súdnej rady patrí podieľať sa na rozvoji ľudských zdrojov v súdnictve.

Zákon teda zakotvil uvedené zákonné oprávnenie na základe ústavného zmocnenia v zmysle čl. 141a ods.4 písm.g/ ústavy (v súčasnosti čl. 141a ods.5 písm.k/ ústavy), ktorým ústava upravuje oprávnenie zákonodarcu upraviť ďalšiu pôsobnosť

súdnej rady zákonom, t.j. vykonáva právomoc v oblasti správy súdov v rámci právomoci priznanej zákonom na základe ústavného zmocnenia (**PL ÚS 2/2012 – str. 14**).

Zákonodarca zakotvil uvedené oprávnenie Súdnej rady SR na základe záväzného zámeru ústavodarcu (ratio legis), ktoré nepochybne vyplýva z textu dôvodovej správy ústavodarcu a je záväzné aj pre zákonodarcu... Rozšírenie pôsobnosti súdnej rady za účelom jej výraznejšej účasti na správe súdnictva... má prispieť k riešeniu dlhodobu nahromadených problémov a k zlepšeniu efektívnosti a kvality výkonu súdnictva... Súdna rada je orgánom..., ktorý vykonáva vo všeobecnom zmysle slova správu súdnictva vrátane jej kontroly... ako ústavný orgán sudcovskej legitimacy a správy súdnictva (Všeobecná časť** dôvodovej správy novely ústavy účinne k 1.9.2014).**

...cieľom rozšírenia v zákonnej pôsobnosti súdnej rady... ktoré bezprostredne ovplyvňujú postavenie sudcov ...alebo ktoré majú... vytvoriť, či zlepšovať podmienky pre výkon povolania sudcu... Tieto pôsobnosti vykonáva súdna rada...smerom k iným zložkám štátnej moci formou realizácie práva zaujímať stanoviská... (dôvodová správa – **osobitná časť** k čl. VI bod 4).

...ide o právomoc súdnej rady v oblasti správy súdov, keďže vykonáva správu súdnej moci vyjadrovaním sa aj k otázkam personálneho zabezpečenia výkonu súdnej moci a sčasti i jeho kontroly a súčasne zodpovedá aj za chod súdnictva, ako je konštatované judikatúrou ústavného súdu (**PL ÚS 10/05, PL ÚS 102/2011, PL ÚS 2/2012**).

Zákonná pôsobnosť súdnej rady podieľať sa (zúčastňovať sa) na rozvoji ľudských zdrojov v súdnictva musí byť teda dôsledne rešpektovaná (dodržiavaná) všetkými orgánmi verejnej moci, ktoré participujú na rozhodovaní v personálnej oblasti súdnictva na základe ústavnej úpravy čl. 2 ods. 2 ústavy, ktorým sa v právnom štáte napĺňa princíp právnej istoty (napr. **I. ÚS 3/98**).

Uvedená kompetencia súdnej rady sa musí uplatniť (realizovať) v každej situácii riešenia (rozhodovania) v otázkach personálneho zabezpečenia výkonu súdnej moci, ktoré sú v rozhodovacej kompetencii ministra spravodlivosti, t.j. postupovať v súlade s ustanovením § 4 ods.1 písm.i/ zákona o súdnej rade, inak sa porušuje účel a zmysel zákonného oprávnenia súdnej rady podieľať sa na rozvoji ľudských zdrojov v súdnictve a súčasne i zámer ústavodarcu na posilnenie postavenia súdnej rady v oblasti správy súdnictva.

Do zákona o sudcoch sa preto musí premietnuť uvedené oprávnenie súdnej rady zabezpečením jeho oprávnenia participovať (zúčastňovať sa) na rozhodovaní s ministrom spravodlivosti aj o určení voľných miest sudcov a nielen pri určovaní počtu miest kandidátov na funkciu sudcu.

V praxi dochádza k situácii, že uvoľnené miesto sudcu na príslušnom súde nie je obsadzované novým sudcom, čo výrazne sťažuje podmienky výkonu súdnictva.

Stabilizácia počtu sudcov na príslušnom súde je nevyhnutná pre vytvorenie (zabezpečenie) požadovaných riadnych podmienok výkonu súdnictva. **Len zakotvenie zákonnej zásady** pri určovaní počtu miest na príslušnom pravidle zachovania počtu sudcov na súde zaručí, že nebude dochádzať k neprípustnému zhoršovaniu podmienok výkonu súdnictva na konkrétnom súde.

Keďže v realitách výkonu súdnictva môže nastať situácia o vhodnosti zníženia počtu sudcov na príslušnom súde vzhľadom najmä na celkový rozsah nápadu vecí, zostatkov vecí, výkonnosť pracovníkov súdu, bude umožnené upustiť od zákonnej zásady ponechania sudcovského miesta na príslušnom súde, čo sa vždy posúdi vzájomnou komunikáciou orgánov výkonnej a súdnej moci (ministra a súdnej rady) ktorým sa zaručí najvyšší stupeň objektivity posudzovania týchto skutočností.

2. § 28c ods.1 – Zásadná pripomienka

Doplniť slovné spojenie... určených databáz o text „ktoré vytvára Justičná akadémia Slovenskej republiky“.

Dôvody:

Justičná akadémia, ktorá je vzdelávacou inštitúciou s celoštátnou pôsobnosťou v justícii a zabezpečuje prípravné vzdelávanie, odbornú prípravu justičných čakatel'ov a ich vzdelávanie, overuje vedomosti a odborné predpoklady potrebné na výkon funkcie sudcu, pričom zabezpečuje aj vytvorenie, správu a ochranu jednotnej databázy prípadov v podobe súdnych spisov v elektronickej podobe alebo písomnej podobe z viacerých oblastí pozitívneho práva, ako aj prípadov a spisov potrebných na vykonanie písomnej časti odbornej justičnej skúšky, pričom v tejto činnosti sú povinné akadémii poskytnúť súčinnosť ministerstvo, súdy a prokuratúra (**vid' ustanovenia zák. č. 548/2003 o Justičnej akadémii SR**), má vytvorené optimálne podmienky na vytvorenie databáz aj pre výberové konanie na vznik funkcie sudcu.

Zároveň zloženie najvyššieho orgánu akadémie zabezpečuje rovnomernú participáciu členov nominovaných najvyšším orgánom súdnej moci (Súdna rada SR), výkonnej moci (minister spravodlivosti), ako aj generálneho prokurátora, čo rešpektuje v tejto oblasti ústavný princíp del'by moci a neumožňuje opodstatnené námietky (podozrenia) o možnosti neprimeraného stranického vplyvu predstaviteľa výkonnej moci.

Vytvorenie databázy pre výberové konanie týmto spôsobom zabezpečuje objektivitu a kvalitu databázy na výberové konania pre vznik funkcie sudcu všeobecného súdu.

Je nutné zohľadniť, že vytvorenie databázy zásadne vplýva na transparentnosť a objektivitu procesu kreovania ústavnej funkcie predstaviteľa súdnej moci. Je preto neakceptovateľná výlučná kompetencia výkonnej moci (MS SR) rozhodovať o určení databázy materiálov, na základe ktorých prebieha výberové konanie, ktoré má zásadný vplyv na rozhodovanie o vzniku funkcie sudcu (**porovnaj PL ÚS 102/2011**).

Obsahove ide v tomto štádiu prípravy výberového konania o neprimeranú ingerenciu výkonnej moci na chod moci súdnej (nerešpektovanie princípu del'by moci).

3. § 116 ods.1,2,3 – zásadná pripomienka

Navrhujeme doplniť tak, že v § 116 ods.1 sa vypúšťa aj písm.c/, v § 116 ods.2 sa vypúšťa aj písm.i/, v § 116 ods.3 sa vypúšťa aj písm.f/.

Pravdepodobne nedopatrením ušlo pozornosti, že na pracovnej skupine bola jednoznačná zhoda **o potrebe upraviť disciplinárny postih** sudcu pri hodnotení sudcu stupňom „**nevyhovujúci**“ **len ak dochádza opakovane k takémuto výsledku**, keďže sa musí umožniť po prvom nevyhovujúcom hodnotení náprava zakotvením inštitútu opravy tohto negatívneho hodnotenia uplynutím určitého časového obdobia (napr. 1, 2 roky od prvého negatívneho hodnotenia).

4. § 119 ods.5,6

Stotožňujeme sa s alternatívou 1/, ktorou sa zabezpečí dohľad súdnej rady nad disciplinárnym konaním.

Dôvody:

Z judikatúry ústavného súdu vyplývajú aj nasledovné skutočnosti“... Súdna rada SR je osobitný nezávislý ústavný orgán súdnej moci... zodpovedajúci za chod súdnictva... O postavení súdnej rady však najviac vypovedajú jej ústavou upravené kompetencie „verejná kontrola súdnej moci“ (čl. 141a ods.5 písm.a/ ústavy) k čomu zodpovedajú aj kompetencie súdnej rady v oblasti disciplinárneho konania sudcov (čl. 141a ods.5 písm.g/ ústavy)... jej pôsobnosť slúži na vytvorenie mechanizmu zaručujúcich nezávislosť súdnej moci od moci výkonnej resp. je garantom nezávislosti súdnictva a jeho oddelenia od ostatných orgánov štátu“ (PL ÚS 10/05, PL ÚS 17/08, PL ÚS 2/2012).

Zák. č. 185/2002 Z. z. o Súdnej rade SR v platnom znení (čl. II návrhu novely)

1. § 6. ods.6 – zásadná pripomienka (bod 9 materiálu)

Obsahovo **zmeniť** znenie tak, že sa **uznesenie súdnej rady neodôvodňuje pri realizácii pôsobnosti podľa § 6 ods.8 písm.a/, b/ zák. č. 185/2002 Z. z.**

Dôvody:

Navrhované znenie zákona **je v príkrom rozpore s konštantnou judikatúrou** upravujúcu otázku neprípustnosti odôvodnenia rozhodnutí (uznesení) Súdnej rady SR.

Z rozsiahlej judikatúry (III. ÚS 79/04, III. ÚS 128/09, II. ÚS 29/2011) vyplývajú nasledovné podstatné skutočnosti „...uznesenie súdnej rady ako výsledok

hlasovania orgánov verejnej moci je právnou skutočnosťou verejného práva vo forme rozhodnutia adresovaného prezidentovi (resp. vláde). Nejde o individuálny právny akt (ako výsledok činnosti príslušného orgánu, ktorým sa zakladajú, menia alebo rušia, prípadne autoritatívne zisťujú oprávnenia a povinnosti subjektov), ale o osobitný druh právneho konania. Výsledok hlasovania týkajúcich sa kreovania verejných resp. ústavných činiteľov (nielen rozhodnutie súdnej rady o predložení návrhu kandidáta na sudcu prezidentovi) sa neodôvodňuje, pričom za hlasovanie nemožno brať hlasujúceho na zodpovednosť...obsahom práva podľa čl. 30 ods.4 ústavy nie je ani právo funkciu získať a ani právo na odôvodnenie nepriaznivého rozhodnutia súdnej rady v procese prístupu k funkcii ...uznesenie súdnej rady ako výsledok hlasovania ústavného orgánu verejnej moci je právnou skutočnosťou verejného práva vo forme rozhodnutia adresovaného príslušnému ústavnému orgánu... nejde o individuálny právny akt, ktorého povaha by bola obdobná povaha správneho alebo súdneho aktu, ide o osobitný druh konania... neodôvodnenie uznesenia nie je ani neodôvodneným obmedzením v procese prístupu k verejnej funkcii v zmysle čl. 25 písm.c/ medzinárodného paktu... uvedené skutočnosti vylučujú, aby ústavný súd konštatoval arbitrárnosť konania súdnej rady z dôvodu absencie odôvodnenia výsledku tajnej voľby vykonanej súdnou radou ako kolektívnym orgánom... to, že súdna rada pri výkone právomoci hlasuje tajne neznamená, že nie je možné vyhovieť istým implicitným požiadavkám objektívnosti a to napr. vypočutím kandidáta, zverejnením zápisnice z rokovania súdnej rady, verejnosťou zasadnutia, zverejnením záznamu zo zasadnutia, či (inou) justifikáciou.. zákonodarca našiel rovnováhu medzi takpovediac nezávislosťou či autonómnosťou súdnej rady na jednej strane (čl. 141a ústavy) a jej zodpovednosťou, transparentnosťou na strane druhej... ústavný súd považuje súčasnú právnu úpravu za minimálny akceptovateľný štandard nearbitrárnosti...“

Je potrebné podotknúť, že navrhované znenie sa zhoduje s vládym návrhom v V. volebnom období (tlač 59), ktoré ale bolo zmenené v II. čítaní presnou úpravou o detailnejšom zachytení priebehu rokovania súdnej rady (**porovnaj informáciu uvedenú v rozhodnutí II. ÚS 29/2011 v bode 10.2).**

2. § 6 ods.12 – zásadná pripomienka

Upraviť znenie tak, že sa nepripúšťa tzv. kontravotum, ak ide o uznesenie súdnej rady pri realizácii **pôsobnosti podľa § 6 ods.8 zákona o súdnej rade.**

Dôvody:

Presadzovanie práva člena súdnej rady na úpravu separátneho vota (odlišného stanoviska) je neakceptovateľné v situácii, že súdna rada rozhoduje pri realizácii pôsobnosti, kde judikatúra ústavného súdu nepripúšťa odôvodnenie. Zakotvenie tejto úpravy v podstate znamená, že by sa zaviedol spôsob rokovania politických orgánov, kedy opozícia verejne oznamuje odôvodnenie svojho nesúhlasného stanoviska. Súdna rada nie je politickým

orgánom a tento prvok je preto absolútne nežiaduci. Nesúhlas člena s riešením sa musí prejavíť v jeho povinnosti vyargumentovať svoj postoj v rámci rokovania súdnej rady pred schválením uznesenia a nie osobitným verejnej proklamovaným vystúpením.

3. **§ 7 ods.3 – zásadná pripomienka**

Doplniť aj o nasledujúci text – predseda súdnej rady alebo poverený člen súdnej rady, ktorý vedie rokovanie súdnej rady rozhoduje o tom, či je možné v priebehu pojednávania uskutočňovať obrazové záznamy, obrazové prenosy alebo zvukové prenosy.

Dôvody:

Pravdepodobne nedopatrením ušlo pozornosti, že na rokovaní sa riešila aj otázka nielen zabezpečenia dôstojnosti priebehu rokovania súdnej rady, ale aj zákonnej úpravy obmedzenia práva na šírenie informácií z rokovania súdnej rady garantovaných čl. 26 ods.4 ústavy. Z judikatúry vyplýva (napr. **II. ÚS 94/95, PL ÚS 15/98**), že musí byť splnená formálna podmienka obmedzenia uvedeného základného ľudského práva výslovnou zákonnou úpravou. Vzhľadom k tomu, že pri normatívnom vyjadrení zabezpečenia dôstojného priebehu zasadnutí súdnej rady sa v návrhu vychádza z obdobných ustanovení procesných predpisov týkajúcich sa súdneho pojednávania navrhuje sa analogická úprava oprávnenia sudcu v zmysle § 34 ods.4 zák. č. 385/2000 Z. z. v platnom znení.

Košice 12.12.2016

JUDr. Juraj Sopoliga
prezident
Združenia sudcov Slovenska